

August Pfeiffer

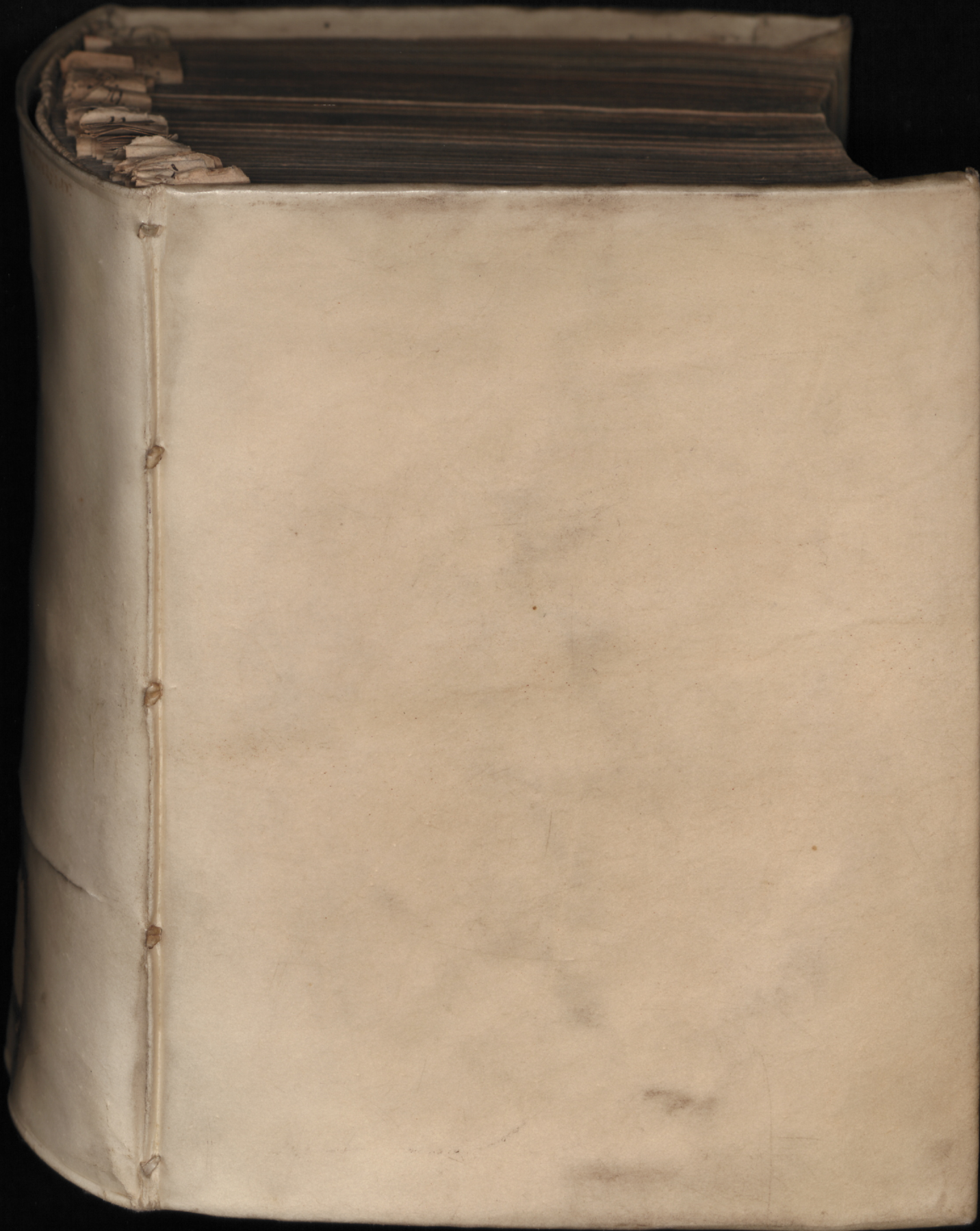
**Augusti Pfeifferi SS. Th. D. Ecclesiar. Lubecensium Superintendentis Epistola
Eucharistik Simul, Atque Apologtik, Ad V. Cl. Petrum Poiretum, Scripta
occasione libelli eiusdem de educatione liberorum, quem sub nomine Prudentiae
iustorum (Klugheit der Gerechten) alius Germanice vulgavit**

Lubecae: Rostochii, 1694

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn746324235>

Druck Freier Zugang

51. c. 6.

36 p
40 p
8 p
24 p
46 p
20 p
48 p
24 p
24 p
28 p
32 p
32 p

24 p
24 p
40 p
28 p
24 p
16 p
16 p
24 p
56
38

32
124
62
26
—
—

16. 28 p
91 p
116 p
56 p
68 p
40 p
66 p
20 p
68 p
22 p
86 p

Fg = 1071 1-44.

AUGUSTI PFEIFFERI

SS. Th. D. Ecclesiar. Lubecensium

Superintendentis

EPISTOLA

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΚΗ

SIMUL, ΑΤΟΝΕ ΑΠΟ-

ΛΟΓΗΤΙΚΗ,

AD

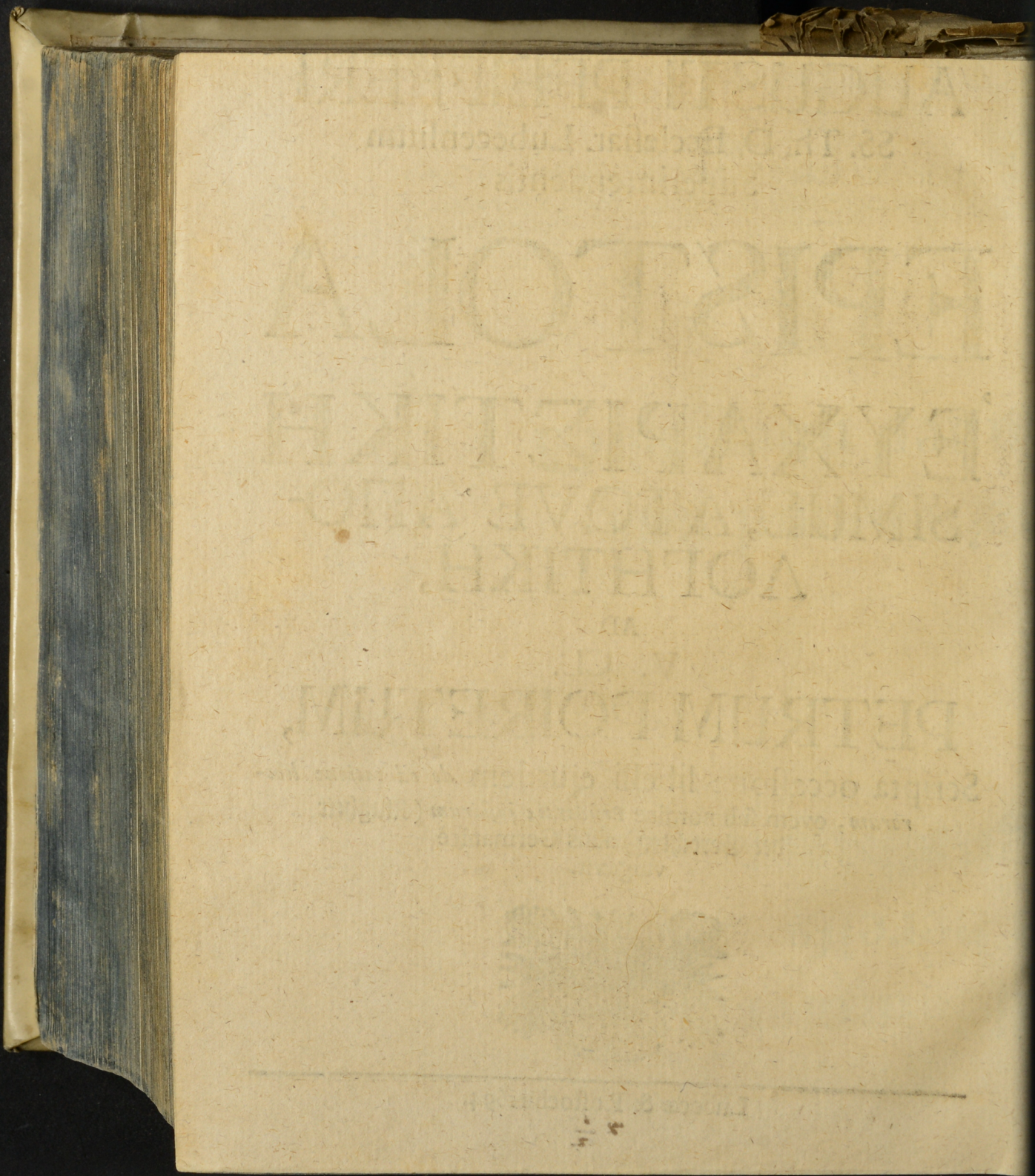
V. CL.

PETRUM POIRETUM,

Scripta occasione libelli ejusdem *de educatione liberorum*, quem sub nomine *Prudentia iustorum* (Klugheit der Gerechten) alius Germanicè vulgavit.

Lubecæ & Rostochii 1694.

AUGUSTUS PFEIFFERUS
PETRO POIRETO SALU-
TEM & SANIOREM MENTEM!

Sinistro fanè & inimico fidere factum videtur, Libellus Poiretiane turbas ciet.
Poirete Clarissime, ut libellus tuus de Educatione Liberorum à Nonnemine, sub specioso elogio Prudentie Jutorum, Germanicè ederetur & in vicino Emporio in vulgus spargeretur. Sævæ enim editionem libelli exceperunt tempestates, quæ in hunc usq; diem nondum penitus confederunt. Præcipuè autem tui causa periclitatur Editor, & patitur telis vulnera facta tuis, unde nunc fortè tecum mallet, tua in caprea cornu (בקרן הזכרי) scripta fuisse, uti Ebræi loquuntur, ubi scilicet cervi & dor-
cadæ cornua deponunt. Tu itaq; fluctus per libellum tuum motos abs te quoq; componendos ratus, ornatiorem nonnihil & veste Latiali indutam, sed & tractatulis quibusdam apologeticis munitam, prodire tuam Helenam voluisti. Istis verò scriptiunculis tuis, virulentia, fastu, & (licet ne hoc addere & vivere tamen?) stoliditate plenis, mirum dictu est, quantopere te jactites; quàm petulanter & protervè viris de Ecclesia & re literaria benè meritis insultes; imò, quantum video, prorsus speras, posse te omnes, quotquot unquam contra libellum istum tuum signa sustulerunt, eorumq; legiones universas, uno disflare spiritu, quasi ventus folia aut Panniculam textoriam, quin etiam (ceu Pyrgopolinices ille Plautinus) vel quingentos simul, ni hebes machæra foret, uno ictu sic occideres. Satius tamen fortè fuisset tacere, quàm in usus miserabiles habuisse linguam, quod Laçantius ait, vel, ut reddam tibi verba tua, te hunc lapidem tractatu sat difficilem adversariis tuis non movisse, quàm multa coacervasse sine ordine, lumine, principisq; sufficientibus, & tamen ita, ut omnes cum adversariis lites ex hoc uno prætendas decidere, & de iis tanquam uno ictu prostratis securè triumphare, quod amicis commiserationem, inimicis verò risum & confidentiam movet, utpote qui inde præsumptionem capiant arbitrandi, omnia, per quæ impugnantur, ejusdem esse commatis. Quicquid autem sit, tandem miser ille Pfeifferus, triobolaris ille Grammatista, longè infra mediocritatem eruditorum positus & nonnisi inter humiles myricas cum literionibus reptare solitus, qui nescio, quo fato suo, in dinumerandis literis Alcorani & Syllabis Talmudis ingenii florem detri-

Mass. Re-
 sw. c.1. in
 Mischnâ.
 Apologia
 ipsi parata.
 Plaut. Mæ-
 lit. Glor.
 Act. 1. Sc. 1.
 Laët. de irâ
 DEI c. 10.
 Cogit. Rat.
 Poirets p.
 377.
 Coronis e-
 jusdem no-
 bis oppo-
 sita.

vit, quem verò tu, *Poirete*, dum in sterilibus speculationibus consenuisti, servasti il-
libatum,

Causa re-
sponſionis
noſtra.

Se quog, Principibus permixtum agnovit Achivis. Postquam enim in cœteros
virus omne effudisti, postremò in *coronide* quadam & calce libri, mihi quasi *cauda*
uncâ minitaris. Diu anceps hæsi consilii, num ad maledicam tuam coronidem aliquid
reponendum esset? Nam & nimis serò, ante paucos scilicet demum dies, scriptum
istud tuum in meas pervenit manus (indicio & adminiculo venerandi Senioris nostri
D. M. Bernhardi Krechtingii) unde contumeliæ jam obsoletæ videri poterant. Tum
obstabant occupationes publicæ; poscebant præterea operam nostram nonnulla in
publicum paranda, quæ carceres jam mordent, ut ita distracto ad tuas chartas ani-
mum curamque convertere vix liceret. Sed & res ipsa responsum magnopere requi-
rere haud videbatur, cum tu in libello tuo mea arrodas quidem, sed minimè refellas,
contentus dixisse, *esse apertè falsa, ridicula, interq, se pugnantia*; & sic foedâ ingenii
intemperie pro responſionibus convitiis, pro defensione calumnias ingeras. *Maledi-
ctis autem & convitiis uti, non est disputatoris, sed plebejrum & Philosopho indignum viti-
um, & furoris indicium,* uti Origenes ait.

Orig. l.1.
contra Cel-
sum.

De vitupe-
ratione sui
an gauden-
dum?

p. 69.

Aug. in Gen.
Salvian. de
Guberna-
tione D. l. 7.

Persii.

Verum enim verò postquam aliquid otii nactus sum, alia me ad scribendum ra-
tio impulit & ut hanc ederem Epistolam (quo ſcriptionis genere te non indelectari vi-
deo) obtinuit; scilicet ut pro tot convitiis atque maledictis, quæ in me congestisti,
gratias agerem & publicè tibi explicarem lætitiã, quam inde, ingenuam sanè & soli-
dam, cepi. *Quamquam enim stolidum dictu sit (quod tu tamen inculcas) dolori in-
dulgendum esse, si quis nos laudet, contra intimi gaudii argumenta esse debere, si quis
contemptu & injuriã afficiat; cum laus ipsa in se nil mali vel triste, contemptus verò nil
boni vel lætabile habeat, & si cuiquam facile est laude carere, dum negatur, difficile
est eã non delectari, dum offertur,* uti monet Augustinus. Et Salvianus: *Nulli, in-
quit, grata reprehensio est, imò quod pejus multò est, quamlibet malus, quamlibet per-
ditus, mavult mendaciter predicari, quam jure reprehendi; & falsarum laudum irri-
sionibus decipi, quam saluberrimã admonitione servari.* Et nostri forsã istud Poëtæ:

--- *Anerit qui velle recuset*

Os populi meruisse, & cedro digna locutus,

Linquere nec scambros metuentia carmina nec rhus?

p. 288.

Prov.
XXVII. 2.

Quin tu ipse, *mi Po'rete*, non modò laudantibus haud infensus es, cui quippe ii soli
viri pii & docti sunt, qui tua præconiis vel saltem suffragiis suis prosequuntur; sed & laudū
tuarum non segnis es buccinator, neq; posset pro libello tuo luculentius testimonium
expectari quàm à teipso. Ita enim de eo loqueris: *Libellus ipsus satis & se commendat &
me defendit, possumq, de eo scripto sine jactatione verba Poëtæ mea facere: Equè pau-
peribus prodest, locupletibus equè, Equè neglectum pueris senibusq, nocbit &c.* Ubi
tantum non in discrimen salutis adducere videris, quotquot libellum tuum renuunt
Nocturnã versare manu, versare diurnã. Scilicet habuisti, cum ista scriberes, in animo
istud Salomonæum: *Laudet te alius, non os tuum; extraneus, & non labia tua!*
Interim gaudendum esse de convitiis, si proficiantur à veritatis & honestatis ho-
stibus,

stibus, id ultrò tibi largior. Namq; uti ea jucunda laus est, quæ ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt, ita non minùs decorum est vituperari à malis, *iisq; displicere, inter laudis argumenta meritò est reponendum*, vel teipso giudice. *Antisthenes* sanè cum p. 248. aliqquando laudaretur à malis, *Miserè*, dicebat, *metuo, ne fortè mali quippiam fecerim.* *Diog. Laertius de vit. Phil. l. 5.* Egregia sunt, quæ in eandem sententiam extant in *Excerptis Senecæ* tributis, & digna quæ hic legantur: *Malè de te loquuntur homines. Sed mali. Moverer, si de me Marcus Cato, si Lælius sapiens, si alter Cato, si duo Scipiones ista loquerentur. Nunc malis displicere, laudari est. Non potest ullam auctoritatem habere sententia, ubi, qui damnandus est, damnat.* Præcipuè verò *Theologis* convitia, in religionis negotio, ab hæreticis & heterodoxis facta, non dedecori, sed ornamento sunt, & pro liquidissimis testimoniis *orthodoxiæ.* *Matth. 7. 21, 22.*

Quidni igitur ego (qui, si non vires, saltem numerum *Theologis* Ecclesiæ nostræ augeo) impensè gauderem de tuis convitiis, quibus in me debacchari voluisti? Profecta enim ea sunt non à gravi & cordato *Theologo* (aliqvi mihi utiq; formidanda) sed à te, homine non modò in *Calvini* Schola, quantum scio, enutrito; non modò sententiis *Cartesii* paradoxis imbuto; sed *Sectatore* insuper, parastatà & hyperaspiste deliræ illius & fanaticissimæ aniculæ *Antonietæ Bourignonæ*, adeoq; à *Matæologo*: unde mihi nonnisi honorifica esse possunt apud omnes genuinos *Evangelicæ* veritatis *Promachos*, qui nimirum inde pervidebunt, quantum tibi tuiq; similibus displiceam, adeoq; nonnisi dissimillimus vobis esse queam. Quod enim de *Calvino* non nemo dixit, idem in te non minùs, imò fortè magis quadrat: *Qui Calvinum* (sic *Poiretum*) *novit, scire potest, nonnisi grande aliquod bonum à Calvino* (*Poireto* itidem) *damnatum.* Imò, crede mihi, *mi Poirete*, non parum tibi succensussem, si incautiùs forte in meas excurrisses laudes: nam qui à te tuiq; similibus laudantur, eò ipso ferè incipiunt *orthodoxis* esse suspecti. Convitiando proinde me & mea, solidam à me & grandem iniisti gratiam, eamque tantò majorem, quantum atrociora in me maledicta *πικρὴ μέτρα* jactasti. Etenim, referente *Gellio*, turpius dicebat *Favorinus*, *exiguè atq; frigidè laudari, quàm insectanter vituperari*: *Qui enim maledicit & vituperat, quantum id acerbius facit, tantò magis pro iniquo & pro inimico habetur, & propterea fidem non capit: Sed qui infæcundè laudat, destitui à causâ videtur.* Fieri itaque non potest, quin cum proluxâ gratiarum actione lucris meis atque commodis deputem, quod à te strenuè atque gnaviter fui vituperatus. Quas proinde gratias mereris, quod, alia licet omnia agens, famam meam apud *Theologos* *γρηναίως* tales asseruisti, eas tibi nunc ago, *Poirete*, publicas & solennes; neq; deprecor, imò hortator potius tibi sum, ut, quamdiu es, qui hucusq; fuisti, convitiis tuis me porrò condecorare pergas. *Palmas, non culpas, esse putabo meas!*

Nè verò existimes, *mi Poirete*, me dicis tantum gratiâ & per aliquem ingenii lumen tibi gratias egisse minimè promeritas, paucis nunc cognosce, qualem te huc usque mihi & aliis ostenderis. Cujus quidem nunc sis religionis, ego haud facile dixerim. Perrupisse te cum (*Esprits forts*) Spiritibus fortibus (nòsti, quos velim) omnia positivarum religionum repagula, haud levis suspicio injici poterat è *discursu præliminari cogitationum suarum rationalium*, ubi inter alia ita animi sui sensa relupinasti;

Gratiarum actio ad Poiretum. *Gell. l. 6. Noct. Att.*

Poiretus cujus sit religionis? *§. 123. p. 72.*

lli : Quas alii admiserint opiniones, mihi perinde est, utpote qui, DEI beneficio, à jugo pedagogiæ in multitudinem imperantis sim liberatus. Interim ad fanaticum ego te crediderim propensiores. Dicis quidem in maledico scripto tuo confidenter satis,

p. 177.

Sectator
Antoniæ
Bourignon-
niæ.

V. Cogit. ra-
tionales.

p. 610.

te à nullo eorum, quibus utcumque innotuisti, pro fanatico reputari, quod ego forsitan cras credam, sed hanc veniam mihi dabis, quod nondum credam hodie. Negare quippe minime potes, te Antoniæ Bourignonæ oppidò fanaticæ deliramenta approbando tua fecisse. Non vereris enim profiteri te inter occasiones præcipuas cognita veritatis numerare scripta verè cœlestia divina virginis Antoniæ Bourignon; item, reperiri in divinis ejus scriptis veritates capitales sive principales circa Spiritualia, tanquam vivum aliquod semen mentem fecundantes, & quæ sunt cœtera: Simulque detonas in Theologos de cœlestibus divinæ illius virginis libris secus sentientes: *Neg, hic multum moror*, inquis, *si nonnulli tumidi Doctores, lividi Ecclesiasta, qui Spirituales vocari gaudent, ignari liberalium quisquiliarum Magistelli atq; pedagogi, opinione plenitudinis suæ fascinati, passionibus occæcati, & scotomate suarum Scholasticarum nugarum percussi, iisq; veluti in vertiginem & gyrum circumacti, invidiosè & ex ignorantia suâ crassa, lucida illa scripta calumniantur & quidem ad insaniam usq;: blasphemantes, quæ nec capiunt, nec ad quæ solidè & cum fructu capienda (quamdiu sapientiæ suæ stultæ, affectuum suorum, mundanarumq; partium mancipia esse volent) magis apti sunt, quàm vel cæcus ad colores, vel asinus ad lyram, &c.* Ita quoque in asumentis nuperi libelli tui, dicis, te solidas tantum ac salutare s. Evangelii veritates in Bourignonæ scriptis reperisse, idèò corruptis hominibus odiosas, quia si illas nossent, vitia sua cognoscerent: Et post aliqua interjecta, cum dixisses, emolumentum nunquam pœnitendum salutiferæ cognitionis ex scriptis ejusdem hauriri posse, subjicis deinde: quale cum aliis innumeris anima mea se inde reportasse scit, gaudet, proficitur, ab adversariis nihil territa. Ita scilicet verum est illud Viri Sapientis, *Deformes buccas suas etiam invenire basiatores!* Liceat verò mihi tuâ pace, *mi Poirete*, aliqua saltem lineamenta istius tuæ *Phyllidis*, quam adèò deperis, oculis legentium exhibere, ut, quæ, qualis & quanta sit, appareat. De *Scriptura Sacra* contemtum loquitur, ejusq; lectione hominem internum confundi, scribit (*Graff falsch. Theol. P. II. f. 101. Licht der Welt l. 2. p. 61. Licht in Finstern. l. 2. p. 15.*) contra, *Enthusiasmus* plenis buccis crepat (*Licht in Finst. l. 3. p. 4. f.*) & quamvis *Quakerorum* Sectæ se inimicam ferat, *Joh. Engelberti* tamen & *Jac. Böhmi* Visiones & Dogmata Spiritui Sancto tribuit. *Trinitatem Personarum Divinarum* apertè negat, ejusq; loco *tria attributa* ingerit (*Probirst. n. 113. 72. Gezeugniß p. 565. Licht der Welt p. 241. f.*) Doctrinam de *DEITATE Christi* vocitat *scandalosam*, quæq; conversionem Judæorum & Turcarum impediât (*Gezeugniß p. 308.*) Christum *duplex* ait habuisse corpus, unum accepisse ex *Adamo* primitus *Androgyno* s. utriusq; Sexûs, alterum ex *Mariâ* (*Gezeugniß p. 174. 347. 613. 616. Probirst. p. 80.*) *Meritum & Satisfactionem Christi* passim sugillat, imò blasphematur, doctrinam istam esse *errorem perniciosissimum* (*Gezeugniß p. 154.*) esse *fabulam* (*Graff der falschen Theol. P. I. p. 199.*) esse *absonam & pugnare cum DEI veritate, bonitate & omnipotentia* (*ibid. p. 66.*) esse à *Diabolo*

p. 132.

Ant. Bou-
rignonæ
pseudo-
dogmata
& deliria.

exco-

excogitatam (ib. p. 217. 218. Licht in Finst. P. 3. p. 80. 113. Gezeugn. der Barb. p. 154.) è stygiâ palude haustam (Licht in Finst. p. 79. f.) adeoq; prorsus abominandam (Gezeugn. p. 544.) Christum non passum, nisi ut nobis suo exemplo præiret (Licht der Welt p. 168. f. Grab falsch. Theol. P. 2. p. 24.) nobis viam ostenderet ad promendam salutem (Gezeugn. p. 183.) Salutem æternam nonnisi è nostris operibus esse expectandam (Grass P.I. p. 217. Licht in Finst. P. 3. p. 84. f.) Gentiles quoque citra notitiam Christi per opera sua, beneficio insiti luminis peracta, salvari (Probirst. p. 140. Licht in der Finst. P. 4. p. 94. Grass P.I. 174. Advertissem. p. 271.) Liberum arbitrium in Spiritualibus adstruit (Licht in Finst. P. 4. p. 137.) Docet, hominem etiam in hâc vita ab omni peccato; etiam à prava concupiscentia, immunem vivere posse (Advertissem. p. 409. f.) Sacramenta insuper habet, ceu supervacanea (Licht in Finst. P. 3. p. 23. f. 231. 235. Advertiss. p. 264. &c.) Verùm tædium me capit plura recensendi *Φορητὰ ἀκόσμητα* & pestilentissima dogmata, è quibus Scripta divinæ tuæ virginis Bourignonæ sunt coagmentata. Nisi me omnia fallunt ostendunt ista planè, quod Maro ait, -- *Furens quid femina possit!* Ea verò si tibi, *mi Poirete*, cœlestes atq; salutare sunt veritates, noli imposterum elogium *fanatici* adeò operosè deprecari. *Noscitur ex sociâ, qui non cognoscitur ex se.*

Verum ista nunc mitto, & confero me ad *Coronidem* illam, quam in mei gratiam libello tuo assuisti, ubi satis superque ipse prodidisti ingenium tuum. Illic veluti *Entellinis* gradibus atque acribus cestibus in me miserum *Daretem*, tecum manus conferere ausum in surgis. Affectas quidem, qui tui similibus mos est, laudem *Christiane modestiæ & moderationis*, verum ubi ad rem ventum est, nihil minus ostendis: imò quod de *Pilati lacu* (sublestâ fortè fide) perhibent, quod vel minimò injecto lapillò incipiat furere & tempestates ciere, id de te nimis verum est. Nam ad unam alteramve voculam liberiozem, quâ te fortè in libello meo Catechetico notaveram, ita excanduisisti, ut nihil prorsus omiseris, unde ægrè fieri famæ meæ posse putares (*Tantane animis cœlestibus ira?*) & postquam validè in me aliosque destomachus es, tum demum hypocriticè libellum obsignas voto Stephani: *Domine Jesu, ne statuas illis hoc peccatum!*

Transitio ad examen Coronidis Poiretianiæ.

Incipis verò, *Poirete*, *coronidem* tuam à *cavillo*. Scilicet *Pindari* præceptum observare voluisti (*Ἐρχομένην ἔργα πρὸς ὤμων ἡδὴ θέρμῳ τηλαυγῆς*) & uti veteres fores suas antipagmentis exornare solebant, ita tu in frontispicio *Coronidis* tuæ *oculiferia* quædam (ut *Senecæ* verbo utar) posuisti, ut nimirum invitares lectores tuos ad *Pfeifferum* tecum exhibendum. Illis enim ut delicias facias, *fugillas innoxium nomen meum patrium*, & ita cornicaris: *De Campania populis ferunt, eos, ubi Lunam viderent Eclipsin* (Eclipsin voluisti scribere) *pati, aliquos consuevisse adhibere, qui æris cymbalorum, tubarum, similisq; instrumentalis musices sonitu, lunam ab Eclipsi (Eclipsi) liberarent ac revocarent.* An *Dn. Magistro ejusq; sociis* (in *Ministerio Hamburgensi*) in hac sui *Solis Eclipsi* (Eclipsi) venerit in mentem, *populos istos imitari, equidem non mihi liquidum est: nihilominus tamen diceret, eos depellende illius Eclipses (Eclipses) Solaris gratiâ, evocasse id circo è vicinâ Lubecensi quendam Tibicinẽ, si pote suo*

Cavillum Poiretiani de meo nomine.

p. 507.

bic

bic stridore solem promissum ab Eclypsi (scribe vel tandem, Eclipsi) *excitaret*. Inven-
tiuncula hæc, in quâ tu mirè tibi places, pistillo paulò acutior & tali sanctulo digna,
arguit ingenium tuum haud vulgare, nec sterile, nec inficetum. Quid enim otioso
isto mentis lusu lepidius excogitari potuisset: *Campania populi æris crepitu lunem*
lune revocare voluerunt: ita *Hamburgenses Theologi ad Eclipsin solarem* depellendam
me *Tibicinem* evocârunt. Lepidius nonnihil lusisses, si etiam *Solis eclipsin* aliquando

Philosofra-
tus in He-
roicis p. 683.
Conf. t. Amen
Marin.
Hist. Sin.
l. 2. p. 44.

æris crepitu & tubarum sonitu depulsam legisses, quam verò Græci supplicationibus
potiùs Soli factis & immolatione pulli candidi & indomiti avertere conati sunt. Vi-
de tamen, bone vir, ne quid mentiaris. Certè illud, quod ais, me ab Hamburgensibus
esse evocatum, oppidò falsum est. Cum libellus tuus in hæc urbe nostra in-
cideret fortè in homines quosdam novis rebus studentes (--- οἱ αὖτε πολλὰς βόσκαι
γαῖα μέλαινα πολυπερείας ἀνθρώπων) & periculum esset, ne simpliciores tur-
barentur, ego ipse, nemine impellente, ex officio libellum sub censuram revocan-
dum duxi concionibus nonnullis, quarum ne nunc quidem me poenitet. In utram-
que proinde aurem dormias quæso, *mi Poirete*, de *Hamburgensium Eclypsi* (quæ tua
orthographia est, condonanda facile, postquam à jugo pædagogorum es liberatus)
Utinam verò ego *Eclipsin* istam *judicii tui*, quâ adhuc dum te laborare video, ma-
gnam sanè & *totalem cum morâ* prorsus inusitatâ, *Tibicinio meo* depellere possem,
quæ verò nulli æri Campano, nullis tubis aut lituis, nedum tibiis cessura videtur: *Ti-*

Matth. XI.
17.

biâ tibi cecini, *Poirete*, *sed saltare renuisti!* Recipe proinde cavillum tuum *de meo*
nomine. Quam facile autem mihi esset reddere vicem & reponere jocum non minùs
ῥυμοδακῆ; scil. expectasse lectores à *Poireto* in *Coronide* illâ & quasi *lance ultimâ*
lautiora bellaria, *Pyra* puta *superba*, *Palatina* vel *Regia*. Verum *Poiretum* iis appo-
suisse *Poires* (sive *Poirettes*) d' *estrangvillon* (pyra s. pyruncula strangulantia) Ve-
rùm nimis *tristis labor est ineptiarum*.

Judicium
iniqum de
meâ erudi-
tione.

p. 103.

Coeterum folia ceciderunt, mox arbores cadent! Jam enim pergis exonerare
bilem tuam, & ut mihi quàm maximè ægrè facias (ita ut feriri me sentire debeam)
infra omnes antagonistas tuos me in extremo sedili collocas & ita in me debaccha-
ris: *At bonus ille vir, non modò nihil tale cum omni suo conatu potuit peragere, sed*
& Hamburgensis melodia dissonantiam raucâ fistulâ suâ adauxit potiùs: nedum sit
ipsemet aut debeat esse lucidus iste Sol promissus, sublimis ille Theologus, in rebus hisce
(Spiritualibus) summè exercitatus, cujus scriptio adversus libellum meum futura sit
perfecta quædam, & necessaria ac funditus explicita harum rerum deductio. Atqui
credo, id nemini, cui quidem D. Doctor Augustus Pfeiffer ejusq; scripta innotuerint,
ullatenus de eo persuasum fore, tametsi Dn. Magister noster (Vakius) in ultimo suo
scripto auctoritatem ejus maximè deprædicet, quæ tamen (ne per eam veritati fraus
fiat) tam levis est ponderis, ut meritò dubites, utrum ad res Spirituales interioresq;
percipiendas ac judicandas, ullus sit in toto eruditorum orbe Doctore isto ineptior. Ita
ego tibi, Poirete, sum (quod de se Agur dixit) stultissimus virorum & sapientia homi-

Prov. XXX.
2. 3.

nis non est mecum, non didici sapientiam & non novi scientiam Sanctorum. Mihi au-
tem pro minimo est, ut à te judicer, aut ab humano die, sed neq; me ipsum judico, uti
Paulus

Paulus ait i Corinth. IV. 3. SOLEM me esse orbis literati, nemo minus crediderit, quam ego ipse, lætus, si locum olim reperiam inter Soles alterius Seculi Matth. XIII. 43. Nolo, ut quisquam mortalium mihi plura tribuat, quàm modus ingenii & meritorum implere queat. *Meciri sua regna decet, viresq; fateri.* Quod verò ad te attinet, mi Poirete, videtur te designasse Lucretius, dum Epicuram describit,

*Qui genus humanum ingenio superavit & omnes
Restinxit stellas exortus ut æthereus Sol!*

Lucret. l. 3.

Tu ad res Spiritales interioresq; percipiendas & judicandas profus Lynceus es: Tibi ingenium ad omnia velox, tu in omni scibili non hospes es, sed ubiq; domi:

*Grammaticus, Rhetor, Geometres, Pictor, Aliptes,
Augur, Schœnobates, Medicus, Magus, omnia nôsti!*

Juvenal.
Sat. 7.

Te nemo in toto Eruditorum orbe aptior; nemo in Cœlestibus divinæ illius (quàm nôsti) virginis oraculis versatior, nemo quoq; in poliendis illis versutior; tu

--- --- Gallina filius albæ,

Juvenal.
Sat. 18.

Nos viles pulli nati infelicibus ovis.

Sine tamen, ut me ipsum erigam atq; contra maledicta tua muniam verbis Apostoli illius, qui sese *minimum Apostolorum* profitetur, imò *qui non sit dignus, vocari Apostolus* i Cor. XV. 9. Ille ita in rem meam: *Quæ stulta sunt mundi, inquit, elegit Deus, ut confundat Sapientes: & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia; & ignobilia mundi & contemtibilia elegit DEUS, & ea quæ nihil sunt, ut ea, quæ sunt, destrueret, ut non gloriatur omnis caro in conspectu ejus* i Corinth. I. 27. f. Quibus addere lubet illa cedro digna Gregorii M. *Si est nobis testis in cælo, testis in corde, dimittamus fultos foris loqui, quod volunt. Quid enim aliud detrahentes faciunt, nisi quod in pulverem sufflant, & in oculos suos terram excitant, ut unde plus detractionis perflant, inde magis nihil veritatis videant.*

Greg. M. in
Ezech. l. 1.
hom. 9.

Ne verò sine colore aliquo crimineris, pergis in studia, quibus ætatem triverim, prurientem stringere calamum. Scilicet Pfeifferus, siquidem Poireto fides, mentem & ætatem totam occupatus trivit circa istiusmodi objecta, quæ non divinas animæ facultates, non intellectum, non rationem ipsam, non iudicium, sed memoriam ipsam exercent ut plurimum, circa rerum nempe ac circumstantiarum cortices externos, circa linguas exoticas, verba orientalia, numerationem nominum plus octoginta quibus mel, plus ducentorum quibus serpens, plus quingentorum quibus leo, plus mille quibus ensis Arabicè appellantur: quot sint in Alcorano Medinensi literæ, quot vocabula, quot versiculi, & hujus farine similia. DEO sit laus & perennis gloria, quod post tantos ingenii æstus nihil in me reprehendendum reperire potuisti, nisi talia, quæ si laude digna non videntur, tamen culpâ vacant. *Culpas in me aliquid (cum Augustino loquor) dente maledico, quod mente veridicâ scis esse non culpandum.* At verò cui bono? Egregiè culpatus est, dicebat olim Cicero, cui præter patriam nil objici potest: ita ego egregiè culpatus sum, cui nil objici potest præter studia liberalia & quæ summis viris in pretio semper fuerunt. Non dissimulo, quin in parte felicitatis meæ pono, adeòq; gaudeo, me impensius olim deditum fuisse studiis lingvarum Sacrarum & hisce succenturiantium Orientalium,

Scomma
Poiretia-
num in stu-
dia lingva-
rum Orient-
tialium.
p. 508. 509.

Augustinus
Epist. 15.

B

qvæ

Cogit. Rat. p. 610.
 quæ tu tam alto supercilio despicias, quia nunquam vel primoribus labris degustasti; rudis nimirum talium & profus ὄνος πρὸς λόγον, quam tuam vocem, de Ecclesiasticis alicubi usurpatam, tibi non immeritò reddo. Et tantum abest, ut tibi credam, me operam quam in illis collocavi, perdidisse, ut ad ea prioris vitæ meæ oblectamenta oculos, inter constipatas occupationes, quibus nunc distringor, cum dolore nonnunquam retorqueam.

Quod tamen ais, me mentem & ætatem totam in solis istis studiis trivisse, ignosce liberæ voci, Poiretiana veritas est. Nactus sum DEI beneficio (audiat vel invidia) ingenium medio cre quidem, attamen sufficiens in omnia, ad quæ illud unquã applicavi: tale etiam feci studiorum meorum temperamentum, ut leveriora cum amœnioribus conjungerem. Loquentur id (rumpantur ut ilia Momo) Scripta in vario literarum genere inde à triginta annis edita, quorum pleraq; tu fortè, quia homo videris perpaucorum hominum, in secessu tuo nunquam vidisti, & perstabunt eorum aliqua, quando tua muribus, vel tineis & blattis in prædam cedent. Nil dicam de muniis publicis, quæ in Academicis & Ecclesiis diversis (quæ DEI gratia fuit) ita sustinui, ut quanquam antecessorum merita non exæquarem, sequerer tamen præclara vestigia, neq; committerem, ut partum per ipsos decus & nomen meâ fœcundâ profus expiraret. Unde nemo eorum, qui me propius nôrunt, ea credit, quæ tu livoris & vindictæ stimulis actus incivilius effutiisti. Tuo sanè judicio neque stabo neque cadam. Suum cuiq; decus posteritas, imò æternitas rependet.

Cavillum de numeratione literarum Alcorani. p. 509. 512. 513.

Quod verò Lectori tuo aliquoties inculcas, *me mentem & ætatem trivisse in dinumeratione Synonymorum Arabicorum, & literarum Alcorani*, inde nimium pellucet petulantia ingenii tui, & quo incalueris Spiritu, sc. qui à *calumnia* nomen habet & *mendaciorum Pater* audit. Quis enim unquam mortalium me vidit in subducendis ejusmodi calculis occupatum? Et qui stupor esset totam ætatem in illo labore terere, qui ne bimestris quidem, nedum semisecularis est? Cœterum rude hoc & styge Novacrinâ gelidius convitium inde natum tibi est, quod ego alicubi ostensurus, linguam Arabicam ubertate non concedere Græcæ, è Cl. Pokokii Doctiss. *notis ad Abul Faraj. p. 153.* adduxi, dari in lingua Arabica quandoq; aliquot centena, imò vel millena unius vocis Synonyma: item alibi, ut Lectori fidem facerem de superstitiosa cura & veneratione Alcorani apud Muhammedanos, inter alia ex Cl. Hottingeri *Tbes. Phil. l. 1. c. 3. f. 4. p. 414.* numerum literarum Alcoranicarum, ipsi è quodam Manuscriptò commemoratum, allegavi. Inde tu fingis me mentem & ætatem totam in ista dinumeratione detrivisse. Ubi mens, ubi frons, ubi conscientia tua, Poirete? Si quid à me hîc peccatum est, deliravi cum magnis Viris, Pokokio atq; Hottingero, quibus tu comparatus quantillus quæso es? Crede mihi, solus fortasse non nihil lucet (*ut patrida pyrus in tenebris*) adpositus verò juxta ejusmodi Soles, vix *Mercurius* appares, nec absimilis videris nano juxta gigantes ambulanti. Ejus itaq; rei, quam tu mihi vitio das, eos habui autores,

Trent. Andr. Prol.

*Quorum emulari exopto negligentiam
 Potius, quam tuam obscuram diligentiam,
 uti Comicus loquitur. Imò si te tædium aliquando ceperit secessus tui, vel volupe tibi fuerit,*

fuerit, excurrere quæso, *mi Poirete*, ad nos (quod mihi iuste impedito haud licet) *Nil mihi rescribas, attamen ipse veni*, periculum facturus, num intra istum ambitum, quem tu definiisti, opera mea constiterit? Non fugiam, induam potius *θυμὸν ἐπιβάσειον*, & pedem tibi figam:

Τῶ μοι δὲρατὰ ἐστὶ καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσα,
καὶ κόρυθες καὶ δάρεκες λαμπρὸν γανόοντες.

Fac tamen, *me in linguis totam mentem & ætatem trivisse*, hem quantum cri-
men! Annon cogitare debebas, *dari divisiones Gratiarum*, ad quas etiam pertinent
genera linguarum & interpretatio sermonum? Nunquid omnes Doctores? &c. Non
omnibus eadem esse cupienda, olim Metellus Mario dixit. Succinit Poëta (μία δ' ἐχ
ἀπαντας ἄμμε θρέψαι μελέτω) & alius, qui cæcus perhibetur, te tamen longè per-
spiciacior, inquit: Ἄλλω ἄλλα ἔδωκε θεός.

Sed heus bone vir! in quibus verò studiis tu mentem & ætatem totam trivisti? si
potes, da nobis hanc veniam, ut non *raucâ fistulâ* (uti tu cavillaris) sed *λευκάδι Φωνῇ*
id proloquamur. Consenuisti in Speculationibus maximam partem otiosis, frivolis,
certè posteritati parum profuturis, quibusve necessitas humana absque incommodo
carere possit. Visne, ut aliqua saltem, dictis meis fidem facturus, in memoriam tibi
revochem, vel è solis *Cogitationibus tuis rationalibus de DEO, anima & malo*: namque
Oeconomia illa tua, itemque *Tr. de Eruditione Solida, Superficiaria & Falsa*, unde plu-
ra hujus farinæ adduci potuissent, nunc mihi ad manum non sunt.

Recensebo autem tua, prout sese mihi librum evolventi forte obtulerunt. Vide,
Philosophissime mi Poirete, annon acumen tuum non nihil deliravit, cum scriberes, *DEum*
esse à se, non negativè (uti vulgò crassius philosophari solemus, pervasi scilicet, nul-
lum Ens positivè h. e. per verum & realem influxum, à seipso esse posse) *sed maximè po-*
sitivè? Dic aliquem, sodes, dic, *Quintiliane*, colorem! Negas alibi, *DEum non esse præ-*
sentem creaturis ratione essentia, & frivolum addis ratiunculam, *quod DEus fuerit, cum*
nulla essent spatia. Quis quævisisset hunc gobium in isto gurgite? Quis inde, *quod*
DEus fuit, cum spatia non essent, tam faciliè inferre potuisset, *DEum ne nunc quidem spa-*
tialis & creaturis in iisdem substantialiter esse presentem, quod Scriptura disertè satis asserit
Psal. CXXXIX. 7. f. Jerem. XXIII. 23, 24. Act. XVII. 27, 28. Col. I. 17. &c.

Quàm puerilis (ignosce verbo, quod veritas expressit) est illa illatio tua: *DEus pro-*
prie & positivè neminem punit, nec punire vult, nec potest, cum ab eo nil proficisci possit ni-
si bonum, adeoque pœnas tam temporarias, quàm æternas censet non esse à DEO faciente
vel decernente, sed à solo homine peccante. En cor Zenodoti, en epar Cratetis! Oblit-
tus sc. eras Trivialium istarum distinctionum (quæ tyronibus Theologiæ apud nos notifi-
cæ sunt) inter *malum culpæ & pœnæ*, inter *causam efficientem & meritoriam pœna-*
rum, &c.

Quot & quanta verò, *mi Poirete*, cumulas absurda, cum *Trinitatem* contendis ef-
se *naturaliter notam* s. cognoscibilem, eamque è dictamine tuæ rationis ita declaras,
quod *Pater* sit cogitatio, *Filius* hujus cogitationis representatio, *Spir. S.* denique amor

l. 3. c. 3. p. 274 utrinque resultans, quibus respondeat *Trinitas in nobis*, se *Mens, Idea* ejus & *Acquiescentia*. Eandem verò redolent lucernam, quæ de *Trinitate* in libello tuo pueris inculcanda proposuisti, unde suspicionem *corrupta à te doctrina de SS. Trinitate* nequivquam à te amoliri conaris.

De Anima. Quo verò intellectu quis capiat intricatas & salebrosas tuas speculationes, *cogitationem esse ipsam substantiam animæ humanæ* & esse tamen *in substantia*, imò *cogitationem esse admittis in ipsa cogitatione*, neque prohibes, quominus alii asserant *cogitationem* (non obstante eo, quod sit substantia) *esse attributum & actionem substantiæ cogitantis*. Certè credere non possum, tibi, cum ista scriberes, sanum satis fuisse synciput, illud enim

Perf. Sat. 3. *Dicisq̄, facisq̄, quod ipse
Non sani esse hominis non sanus juret Orestes,*

Animam porrò *humanam in morte ab omni materia non separari asseris*, sed re manere ei conjunctum nescio quod corpusculum seu *portionem materiæ subtilioris & purioris*, neque deesse tibi putas *rationes & experimenta facti*, quæ id persvadeant. *Subdis* deinde primùm *rationem* quandam profus inepitam, sc. *cum DEUS condiderit mentes quasdam corporibus connexas, non esse probabile, ut illud opus vel ad tempus ex toto interrumpatur*. Quare verò illud tibi improbable est, quod ipsa veritas dixit, sc. *corpus in morte cadere, non animam, vel id, quod in homine corpori est contradistinctum*? *Matth. X. 28.* item *animam à corpore separatam merum esse Spiritum* *Luc. XXIII. 46.* *qui nec carnem nec ossa habeat*, h. e. nil corporeum *Luc. XXIV. 39.* Tantundem efficit *experimentum*, quod capis è *transfiguratione Moysis in monte Tabor, quam sine corpore Apostolis apparere potuisse*, vero haud consonum putas. Sine corpore non apparuisse largior, neque tamen ideò apparitio facta est per subtile aliquod corpusculum animæ Moysis post mortem indivulso nexu junctum, verum per pristinum corpus animæ redunitum atque glorificatum.

De Peccato Sed videamus porrò, quomodo --- *pergas pugnantiæ secum Frontibus adversis componere*. Quàm profundè alibi & profus Magistraliter philosopharis, quando *peccati formale constituis in defectu à nihilo*. Verba tua, planè Seraphica, quibus id exprimis, digna videntur, quæ hîc denuò legantur: *Si ego, inquis, qui per DEUM cogitatio sum Spontanea (at nihil à me) maneam in nihilo quod est non-determinatio à me, ad me, per me, pro me, simq̄, mihi, ut qui ex me, ad me & per me nihil sum, volo, opto, eligo, operor, &c. tunc non pecco. Sed si illud nihil absit, id est, si ego, res sponte cogitans (qui tamen nihil à me) deficiam à nihilo, à non-determinatione à me, ad me, per me, &c. adsitq̄, aliqua realitatis larva inanis, qua eo qui nihil sum, mihi is videar qui à me aliquid sim, sciam, bene optem, velim, operer, tunc ego ipso pecco.* Hîc certè Delio natatore opus est, ut ne quis præfocetur. Imo tu ipse tuæ inventioni diffidere videris, dum non abs re divinas, *videri posse nihilitates illas rem obscurare & parum utilitatis afferre*. Scilicet nimis simplex & crassa tibi videbatur definitio peccati *Johannææ* per ἀνομίαν, ubi formale peccati (absolutè spectati) posuit *in defectu* i. *deviatione*, non à nihilo (uti tu deliras) sed à νόμος, nisi forte tibi *lex* nihil est.

ad aliquid nihil est! Quantà verò ἀνεβία inculcas, dari *ideam* nihili, quæ tñ. etiam *aliquid reale* sit: &

& quinq; enumeras ideas realitatum, quatuor verò nibili, cum prima realitati, quæ l. 9. c. 2. sola & mera essentia DEI tibi est, non respondeat idea aliqua nibili. Et ita deinceps tibi p. 598.

Maxima de nibilo nascitur historia.

Liceat quæso mihi, cui nunc à dinumeratione literarum Alcoranicarum datur non nihil respirare, tibi hîc movere dubiolum quoddam, & animi gratiâ sic inferre: Cujus datur cogitatio opposita in mente humana, illius datur aliqua opposita idea nibili, quandoquidem idea & cogitatio tibi perinde sunt. Sed primæ realitatis datur in mente humana opposita cogitatio, scilicet apud Atheos, qui dicunt in corde suo h. e. cogitant, non est Deus Pf. XIV. 1. imo aliquando id etiam apertè profiteri audent, uti ipse fateris. E. primæ realitatis datur aliqua opposita idea nibili. Neq; minùs absurda est illa Conclusio tua, Cogitatio magis à corpore differt quàm ab ipso nibilo; cum Philosophi gregarii non abs re persuasi sint, inter Ens & Non-Ens esse infinitam distantiam, ob omnis omninò convenientiæ negationem. At verò cogitatio h. e. (juxta te) mens, & corpus, conveniunt sub genere Entis & Substantiæ. Verùm ubi tu volueris, nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.

Prop. l. 2.
E. 2.

In disc. prælim. p. 58.

l. 2. c. 4. p. 100

Her. Ep. l. 2.
E. 2.

Et hæc impræsentiarum sufficiant; namq; recensere omnia hujus farinæ singulatum, molestissimi laboris fuerit, & nihil aliud, quàm septimam ærumnam Hercules aggredi, h. e. Eleorum Regis stabulum expurgare. O quanto utilius collocâsses tempus, mi Poirete, si, ad sublevandam aut juvandam Maloretarum industriam, literas interim non Alcorani vel Talmudis, sed Sacri Codicis numerâsses, non paulo sic majorem gratiam apud optimos quosq; iniïsses. De tuis enim speculationibus istis, otiosis & absolis, rectè usurpes illud Poëtæ: Nisi utile est, quod facimus, vana est gloria.

Prolixior non nihil fui, dum studiorum meorum rationem tibi redditurus ad tua simul delapsus sum. Sed cogita, longiori morâ opus esse, ut contraria dissolvas, quàm ut objicias; & semper plus diligentia postulare curationem, quàm vulnus. Nondum tamen me dimittis, sed postquam convitiis sic satis atrocibus personam meam & studia es infectatus, progredieris ad scripta mea, in quibus reprehendis frequentes & constipatas allegationes autorum, quas vocitas farragines inanesq; citationum judicio secluso coaceratarum cumulos, & mea rhapsodiæ nomine traducis. At ne sævi tantoperè, mi Poirete, Idem illud quoq; olim Palæmon Grammaticus mordax Varroni improperabat eumq; vocabat literarum porcum, quod multa undecunq; congereret sine delectu & judicio. At quotusquisq; quæso ideò Palæmona istum Varroni anteponit? Seias verò tu, mi Palæmon, me non unas habuisse hujus instituti mei rationes. Malui in quibusdam aliorum consilia audire, quàm ex meâ unius sententiâ omnia gerere: Gratum aliàs est viatoribus eorum vestigia terere, qui ante eos rectè ambulârunt. Nôstin illud: Optimi Consultores morui? & aliud Plutarchi: Ὀργιστον τὴ παιδείας ἢ χροῆσις τὴ βιβλίω ἐστίν. Cæterùm allegationibus quoq; autorum liberiùs in scriptis meis indulsi, non modò, quod ingenui esse pudoris existimarem, fateri per quos profeceris, sed etiam, ut si ipse sitim lectoris non semper restingvere possim, fontes (ex Xenophontis consilio) ostenderem, unde plura haurirent. Quare hoc culpas, Poirete? Possem hac occasione pro Apologo illo è Phædro recitato, de Lupo & Agno, quo an-

Iniquissimū Poireti judicium de Scriptis meis.

Sen. Ep. 48.
Poiret. p. 509.

p. 516.

tagonistas tuos pungis, reddere alium è *Locmanno* fabulatore Arabum (cui *Sura-ta XXXI. Alcorani* dicata est) de *Aranea & Ape*, quem Th. Erpenius sequentem in modum transtulit: *Aranea aliquando dixit Api melliferæ: Si me tecum sumeres, facerem ego mel sicuti tu, & plus eo. Auscultavit ei Apis: cum autem non posset (aranea) simile quid facere, feriit eam apis aculeo suo, unde mortua est, dicens apud se: Dignus certe ego sum malo hoc, quod mihi evenit; cum enim non possim facere picem, cur volui mel facere? Verum bono animo sis, mi Poirete, hæc res tibi damno minimè erit. Sine tu me modò florilegas apes imitari, aliorum scripta libare, & inde roscida mella lectoribus meis reportare; ego interim feram, ut tu instar araneæ è teipso telas tuas ducas, at nulli texturæ idoneas.*

Ἀμύθητα Judicium quoque in meis & rationem desideras. Verum male judicat omnis cor-
 Poiretiana. *ruptus iudex.* Judicium illud tuum ex livore est, non livor ex iudicio. Mi Poirete,
 p. 509. *Vis dicam tibi veriora veris? Tua scripta confusum aliquod chaos sunt, in quibus rationem, ordinem & methodum non est quod desiderem ego, cum tu ipse haud quaquam dissimiles, quantopere à scriptis methodicis abhorreas, ita enim in cogitationibus tuis rationalibus ratiocinaris: Divini autores in simplicitate cordis DEO adherentes nugarum humanarum obliti vel nescii, non sunt imitati modum vel scribendi vel loquendi vanum eorum, qui methodos, argutias, verba captant --- Facile certe experiri quisque potest, studium omnia methodicè disponendi, exactè limatè, dicendi, nullatenus cor afficere, nil aliud efficere, quàm nativum cogitationum robur frangere, ipsumque interdum caput debilitare, ut illius, qui sibi condendo versus cere-comminuit-brum: Vel etiam vanitati scribentis aut dicentis, & curiositati inani atque titillationi audientis vel legentis inservire, quorum lasciva & nauscabunda luxuries potius solidam & non fictam veritatis necessariam inculcatione, etiam repetitam, esset sananda vel eliminanda, quàm libris & sermonibus curiosus & scrupulosus peccinatis, ut sic loquar, enutriendam.* Desine obtundere, Poirete, satis intelligimus, quàm apud te locum non inveniat *πολυθρύλητον* illud: *Qui bene distinguit, bene docet.* Id autem ferendum non est, quod scriptores sacros ordinis insuper habiti insimulas, cum tamen DEUS, Scripturæ autor, non sit *DEUS confusionis* (1 Cor. XIV. 33.) quancquam artem methodi venustè in Sacram Scripturam celatam tu minimè capias, cui vanarum Speculationum *Saxum*, quod perpetuò volvis, totum cere-comminuit-brum. Habeas tibi tumultuaria tua, valeas cum illis, in quibus nemo non videat

πάντα ἄναται κάπαντα πάραντα ἢ ὄχημα κείδη.

Querela Sed nondum convitiatorum finis. Totum scriptum meum (*ἀδεσπότης* pridem libello, at nunc abs te pro tuo agnito oppositum) ais *contumeliis, ludicris loquendi modis, insultationibus puerilibus, proverbiiis insulsis interspersum.* Poirete! *Quis tulerit Gracchos de seditione querentes? Scilicet tu in toto hoc scripto tuo in me & alios Pæstinas rosas & candida lilia jecisti! Nemo magis quàm tu maledicus in omnes, quem vicini ideo ut canem cavent; quando verò ut fieri nonnunquam solet, malefacta cogere audire tua, illic ringeris, stomacharis, convitiaris! Scilicet, egomet mihi ignosco, Mevius inquit! Neque tamen, quando ego te acriore alicubi sale defrico, vel convitium facio, vel malc-*

maledicta maledictis reddo, sed tuam reprehendo maledicentiam, vanitatem redarguo, larvam tibi detraho, fastum retundo, qvo deposito sanior eris vel certè sanabilior.

Prome verò jam contumeliola illa è libello meo. Malè te cum primis habet, qvò occasione tituli, qvo alius libellum tuum maclavit, (sc. *Prudentia Justorum*) nomina-
rim te, nescis qvoties, *Alug* / h. e. *Prudentem*. Atqvi verò in eo Epitæto tibi tributo
me humani aliquid esse passum nunc palam fateor, idq; ingenuâ palinodiâ revoco; tu
verò hujus lapsus mei cò faciliùs mihi gratiam facies, qvò promptiùs tibi polliceor, me
ejusmodi titulis non fore tibi ampliùs molestum. Mentem mutavi, mutabo & linguam,
pro eo qvòd te toties inscius vocavi *Alug* tantò sapiùs ingeminaturus sum: *O te nun-*
quam prudentem! Sed vocavi te qvoq; *Super-Alug* / h. e. vanâ prudentiæ opinione
turgidum. Nihil hic mutò, sed qvòd olim Aristoteles adolescenti magnificè de se sententi
dicebat, tibi seni æqvè dici posse censeo: *O Poirete, utinam talis essem, qualis ipse tibi vide-*
ris, qualis autè revera es, tales fiant hostes mei! Sed & tua mihi sunt ein fliegender Brief
ohne S. Tu mihi de argutandi arte nihil concessurais *me inde hoc argutandi genus habere,*
quod olim inter Scholares audiverim Gesell ohne S. O lepidum caput! Qvam miserè ho-
minem jugulasti. Certè captus est: habet. Nihil repono, nisi monitù, ut tu inter Scholares in
posterum discas scribere *Echypsin* sine *ψιλῶ*. Ita in te locum inveniet illud: *μεγά-*
κω πολλα διδασκόμηνος. Coetera qvæ vel recoqvis vel nova ingeris convitia, af-
faniarum pertæsus, non attingo. *Nasutus sis usq; licet, sis deniq; nasus!* Cum
falsum quid à maledico fingitur, aut omninò non creditur, aut certè integrâ salute sola
fama vexatur, bene Augustinus ait.

Postquam ergò sic *convitiatoris* partes satis strenuè explèsti, tum demum *disputa-*
toris personam induere instituis, sed ita, ut ego in toto eruditorum orbe nunquam audi-
verim ineptiorem. In potissimis responsonem omninò declinas, & me in aliis jam de-
bellatum caufaris. *E triginta circiter*, inquis, *quæ libello meo objecit, eorum vel viginti*
quatuor dudum extant inter Hamburgenses objectiones, quas sive expilavit, sive de novo
post alios succinit; sic ut ad ea ulteriore non indigeant responsonem. Jam te laudo, *mi*
Poirete, ut qvi, qvæ in rem tuam sunt, tam bellè scias. Ita nimirum (monente Fabio)
contemni debent, quæ refelli non possunt. Dum interim ais *me Hamburgenses objectiones*
expilasse, mendacium denuò dicis, cum ego ante libelli mei editionem, præter Celeberr.
D. D. Joh. Frid. Mayeri Admonitionem, Hamburgensium objectionum nihil viderim;
Ille autem, si vel maximè à limine ejus onustior recesserim, id non adedò indignè feret
neqve me ideò plagiis postulabit: Inter nos ista componentur. Neqve ita nunc otio
abundo, ut ea retexam, qvæ tu Dnn. Hamburgensibus satis procaciter regessisti. Viri
optimi habent ætatem, habent animum, habent vires; si voluerint, pro se responde-
bunt, nisi fortè malint coccyismos tuos atqve inconditos sarcas mos generoso silentio
vindicare.

Spicilegium tamen qvoddam qvafi post messem è meo libello instituis: *Cetera*
sex aut septem quæ super sunt aperte falsa sunt, vel ridicula, vel inter se pugnantis,
vel sunt carnalitatis obmurmurationes, vel talia, ut arguant cognitionem admodum te-
nuem rerum trivialium. Atqve id contentus es ita dixisse, de solidâ probatione pa-
rum

Augustino

Ep. 15.

Poiretus

responsum

declinat.

p. 510.

RUM

Aug. coner. rum sollicitus. *Ast verba jactare & nihil probare, quid aliud est quam delirare?* ait *Pet. c. 39.* Augustinus: aut ut tibi tua reddam, *malevoli atq; ineruditi est animi, eum quem ratio-*
In libell. *nibus aggredi non possis, convictio proscindere.*

p. 218. Agedum, Poirete, *quænam igitur sunt illa aperte falsa?* Falsum tibi est, quod dixi
Poiretus af- *voluisse te Lutheri catechismum è manibus excutere.* Ego verò istud ne quidem de
fingit mihi *falsa.* De te, aut autore libelli tum incognito, determinatè dixeram, sed generatim de *Separ-*
Catechismo *tistis.* Interim te paria cum illis facere nemo temerè negaverit, qui expenderit elimi-
p. 511- *nari abs te in libello, quo prima religionis vitæq; Christianæ fundamenta ac elementa*
tradere præsumis, doctrinam de Sacramentis, sensum genuinum Decalogi & Orationis
Dominicæ perverti & corrumpi, Symbolum deniq; Apostolicum obcurari, quibus verò par-
tibus Lutheri Catechismus absolvitur; iis proinde ablatis necesse est exentiè manibus
Lutheri Catechismum.

DeCatechi- Falsum tibi porrò est, *te rejicere modum catechisandi per quæstiones & respon-*
lacione. *siones.* Veram ex ore tuo te judico --- *Luc. XIX. 22.* Namque in ipso libello tuo,
ibi. prout eum refinxisti, ais: *Plerisq; satis videtur, si suis notitias aliquot eo modo inges-*
p. 2. *serint, unde plerumq; psittacis fiunt similiores, quam hominibus intellectu præditis.*
Quænam autem est inauspicata illa methodus? Memoriam eorum onerant præscriptæ
nescio quot quæstiunculis ac responsiunculis &c. Anne verò hoc est rejicere modum ca-
techisandi per quæstiones & responsiones, antè præscriptas? Quando tandem recipies
Fur. sat. 3. *Ejectum semel attritâ de fronte ruborem?* Cæterum quod omnes nostri catechumeni
per hujusmodi præscriptas quæstiunculas & responsiunculas psittacis similiores sint,
quam hominibus, odiosum tuum diciturum est; scito tamen esse inter illos, qui oracula
Bourignonæ tuæ supra adducta, quibus tu aures subtringis, vel blasphemias esse vel aniles
fabulas norunt.

De Scholis. Falsum tibi est, *Poirete,* quod notavi, *te Academiis & Scholis inimicum esse, & pro-*
testaris te soli abusui inimicum esse. Ubi initio observationem omnino meretur, quod illud
p. 19. de Scholis in novâ editione libelli tui expunxisti, quod tamen in editione Germanicâ, de
p. 14. quâ mihi tunc sermo erat, non obscure ad eò habetur. Verba tua, nescio à quo Germanicè
facta, hæc sunt: Ach wolte Gott / daß die Kinder bey Zeiten und unablässig hiezu
gewöhnet wären / anstatt daß sie auff eine Wiederchristliche und Teuffliche Art
erzogen seyn / uñ man sie so wol ins besondere / als auch in den Schulen und sonst
aller Orten erziehet; allwo man ihnen von allen Seiten den tödtlichen Biff des
Lobes ins Herze blâset / welcher in ihnen die jämmerliche Hoffart pflanzt / welcher
sie zu Feinden Gottes macht / nach der Ausspruch des Heil. Apostels Petri / Gott
wiederstehet den Hoffärtigen / u. s. w. Annon hic in Scholas ubiqve locorum, aper-
tè fati debaccharis? Gemina verò tuis scripsit etiam Bourignonia tua (Graff der fals-
chen Theologie P. 3. p. 249. & alibi,) Si proinde ea, quæ olim scripsisti, recantas cala-
mumqve reducis, confecta jam res est; abusibus scholarum nemo sanus unquam ami-
cus fuit.

De Disputa- Falsum & hoc tibi, *Poirete,* est, quod scripsi *te disputationes de rebus fidei rejicere,*
tionibus. & mones, id de solis *cæcorum disputationibus* intelligendum esse. Ergone solos
Anda-

Andabatas pungis ? an verò omnes eos cœcos esse putas , qvi deliria Bourignonix , & ex-
 legem tuam in dicendo & disputando methodum improbant ? Eo sanè spectant ista
 verba tua : *Discursus rationis* (lumine extraordinario à te descripto non collustratæ) de
 DEO & divinis --- --- --- *imagines omninò mortuæ sunt , frigideq; ac inanes & verè*
steriles picturæ , quibus si quid superextruas , ventus erit , animos sic tumefaciens & in-
flans , ut alii in alios perpetuis dissidiis , contentionibus ac præliis impellantur , donec vel
proprii uniuscujusq; tumoris distensione , vel mutuo omnium conspectu ac compressione
rumpantur universi. Hoc qvò pertineat , dicet , qvi te noverit. Præcinuit verò tibi hic
 iterum *yeq̄s eē* Bourignonia (cujus sputa lingis) dum omnia sententiarum de
 religione divortia à Diabolo orta esse asseruit (Probirstein n. 275.)

*Phœdr. l. 4.
 Fab. 7.*

Ridiculum deinceps tibi videtur , qvòd *post falsò relata tuam sententiam de non*
retinendis nisi necessariis , obijciam *ludicrè , hoc furibus autoritatem dare superflua alio-*
rum diripiendi. Certè ego sententiam tuam de non retinendis necessariis haud qvæ-
 quam falsò retuli. Recognosce verba libelli Germanici (cum qvo solo mihi tum tem-
 poris res erat : *Man muß ihnen beybringen / daß das Geld nur lediglich dazu sey /*
daß man die nothwendigen Sachen erkauft / und desselben kein mehres verlan-
gen müsse : daß Gott / demes gehört / und dem man auch Rechnung davon thun
muß / ob er uns gleich vergönnet / uns dessen zugebrauchen zu unser Nothdurfft /
will / daß das übrige vor die Armen und zu seiner Ehre sey. Quod si jam quis è
 pecuniis suis aliqua retineat , quibus ad necessaria vitæ non indiget , ille te iudice utiqve
 possessor malæ fidei est , unde consequitur , reposci atqve repeti superflua & quæ contra
 jus & æquum possidet atqve detinet , per eos posse , ad quos spectant. Quare enim sibi
 non vindicent rem suam , vel certè sibi à DEO adjudicatam ? Eundem errorem erravit
 furumqve patrociniū haud obscurè in se recepit *Bourignonia* (Advertissement p. 232.)
 Ridiculum utiqve hoc esse fateor , at abs te est profectum. Autor sententiæ risum , si non
 quid gravius ; censor si non laudem , certè veniam meretur.

Poiretus af-
 fingit mihi
 ridicula .
 De Patroci-
 nio furum .
 p. 95.
 p. 66.

Sed & istud tibi ridiculum , qvòd scripsi *infantibus ea comedenda urgeri , à quibus*
averso sunt animo , & mones , te de horrore vincibili ac sanitatem non ledente tantum-
modò locutum . Ridiculum certè & hoc est , urgere infantes ad cibos ipsis ingratos ,
 dummodò horror sit vincibilis & sanitatem non destruat E. g. ad comestionem casei &
 aliorum cibariorum , à quibus multi abhorrent. Nonnè autem multò convenientius tibi
 videtur , *Poirete* , indicto liberis delicatioris stomachi unius alteriusqve dieculæ jejunio ,
 appetitum potiùs ad non spernenda vulgaria provocare , quàm cogere ad ea , à quibus
 abhorrent ? Verum ab hoc puncto salus Græciæ utiqve non dependet.

De cibis in-
 gratis inge-
 readis.

Inter se pugnantia esse censes , qvòd ego dico à DEO *postulari perfectam Spiritus*
obedientiam p. 40. *ubi tamen paulò ante reprehenderim irrisonè in libello meo p. 39. Spi-*
ritualem mandati sexti explicationem. Quasi verò tibi tuiq; similibus adeò insolitum sit
 propria vineta cadere ! Sanè pleriq; de vestro grege non magis sibi ipsis ut plurimum
 constant , atq; Homericus ille *ἐπ' ἀπορίας μόδες ἴων.* Bourignonia Magistra tua
 ingenuè id de se fatetur (Licht in Finstern: P. III. p. 298.) Sie wolle ihren Freund nicht
 nöthigen / ihr in allem / was sie sagt zu glauben / sintemahl sie selbst zuweilen Mühe
 habe

Poiretus af-
 fingit mihi
 pugnantia
 inter se.

Hom. I.
 liad. 7.

habe solches zu glauben/insonderheit wann sie so wiederwärtige Wirkung davon sehe. Et nihil ip si solennius, quam τὸ ἴδια ἀναρῶν. Qvod ad te, mi Poirete, nolim, quidem ego meum facere, qvod Petrus Firmianus (S. Zach. Lixovienfis) ipse Gallus in *Somn. Sap. p. 505.* ait, *Naturale esse Gallis saepe mutari*: interim prodis tu, te (qvod mihi p. 12. objectas) *tenuem admodum cognitionem habere rerum maximè trivialium*, & negligere veræ oppositionis leges, quas λογικῶν παιδες sciunt. Dixi p. 40. *Lex DEI est Spiritualis* (Rom. VII. 14.) h. e. internam cordis s. Spiritus obedientiam requirit: P. 39. dico: *Legis Divina sensus genuinus & à DEO intentus non est in alienum*, qui pro Spirituali venditur, *detorquendus* (qvod tu, Poirete, feceras in libello tuo) Qvanam, amabo, hic est pugna?

An gaudendum de defertione sui?
p. 512.

Impingis mihi porrò nescio quas *carnalitatibus obmurmurationibus* circa affectationem laudis (de quâ verò supra satis superq; dictum fuit) & addis *me acquiescentiam in privatione honoris absurdè ad Demones aut damnatos applicare* p. 96. Verùm, mi Poirete, ἐδὲν πῖπονθας δεινὸν, εἰ μὴ προσωπίαις. Ita Deum à nobis esse compellandum docet libellus tuus Germanicè editus p. 61. *Ich verdiene nichts als Berspottung und verlassen zu werden; wann mir selbiges wiederfähret / so habe ich / was mir von Rechtswegen zukommt (annon autem juxta rigorem justitiæ DEI meremur, ut in æternum ab ipso deseramus?) Ich freue mich / daß deine Gerechtigkeit an mir zu ersehen ist (qvod defero à te.)*

An Poiretus rectè voluntatem intellectui præposuit?
p. 512.

Unum verò restat, qvod te, uti video, præ aliis uffit, & magis quàm reliqua omnia bilem in nasum concivit, qvod scilicet centoriam virgulam strinxi in cogitationem quandam minùs rationalem è libello tuo, ubi *voluntatis culturam cultura intellectus præposuisti*, unde dixi *te equos currui postponere* p. 38. *cum ignoti nulla sit cupido*. Inde ad convitia te denuò recipis & cramben tuam denuò lectori cum ipsius fastidio apponis: *Longè meliùs profectò faceret Dr. Doctor, si se in posterum potiùs occuparet, quot sint Syllabæ in Talmude, quàm ut refutare ea præsumeret, ad quæ intellectus ejus minimè constitutus est*. Cui insulsæ inventioni tantopere faves, ut rursum p. 513. eandem lectori ingeras (sc. juxta illud *δὲ καὶ τῆς τῶ καλὰ*) Verùm convitiis tuis, Poirete, nil apud me proficis: *Non hoc, non tibi, salse, sic abibit*. Dic potiùs num rectè atq; ex ordine abs te fit factum? Intellectus utiq; (qvo ad speciem actus) primò movet voluntatem. Proponit enim voluntati aliquod objectum cognitum, qvo ceu principio externo movetur voluntas, sine quo etiam voluntas illud non posset velle. *Nihil enim potest esse volitum, nisi priùs sit cognitum*, uti Augustinus ait: *Cum equum volo, non aliter eum volo, atq; intellexit intellectus,*

l. 8. de Trin.
c. 4.

Scal. Exerc.
307. S. 8.

p. 512. 513.

qvo exemplo utitur Scaliger. Unde *πλὴθὺς ἁπλῆς* ista: *Nihil est in voluntate, quod non priùs fuerit in intellectu*, & *Error voluntatis præsupponit errorem intellectus*, quamdiu videlicet voluntas judicium intellectus admittit. Ut verò colorem aliquem inducas asseritioni tuæ, *vel pueros scire ais, cognitionem & rerum quarumvis distinctiorem & penitentiorem necessariò præcedi à desiderio maximè seriò eas indagandi, utut prius generalior & confusior debuerit antecedere cognitio, quod res illa dentur, & quid ea sint generatim &c.* Adeoq; cognitionem distinctam intellectus vis præcedi à voluntate, ipsam verò voluntatem à generali & confusà cognitione intellectus. Id qvod non omninò abnuo.

Volunt-

Voluntas suo modo movet intellectum ad exercitium actus, nam contemplamur & discurremus (quæ sunt actiones intellectus) quando volumus. Adeoque voluntas suam quoque habet imperium in intellectum, ut, quando intellectus objectum quoddam intellexit, voluntas jubere possit, ut ille recolat intellectionem & objectum suum denudè & accuratius consideret. Intellectus interim primò movet voluntatem quoad actus specificationem. Verum ista omnia pueri rustici in secessu illo tuo, ubi tu otiosus desides & tecum muginaris, me longè melius norunt. Quicquid verò sit de illà tuà distinctiunculà, quæ te evasurum speras, diffiteri tamen nequis, voluntatem præcedi saltem à quacunq; antecedentè cognitione intellectus, unde vereor ne iidem pueri tui videant, à *Φιλόσοφοι* esse, imò *ἄλογοι*, quod, ubi recensentes *animæ facultates* p. 9. *facultatem volendi* præponis. Cave tibi, mi Poirete, nam & forte *pueri isti nasum rhinocerotis habent*. Nolo interim nunc exspatiari in considerationem istam, quæ, qualis & quanta prærequiratur notitia fruitionis DEI beatificæ & mediæ illuc ducentium ad desiderium efficacis & seriam voluntatem finem istum assequendi & mediæ illuc ducentiæ exequendi? ubi tamen minimè sufficere puto monita illa moralia libelli tui, quibus interdum solidiora hauriri possent ex Enchiridio Epicteti vel Distichis Catonis vel Mimis Publiani &c. In pueris enim non requirimus quidem cognitionem consummatam perfectione graduum; verum ætati & intellectui ipsorum proportionatam, attamen explicitam & suâ integritate partium sive articulorum fidei ad salutem necessariorum gaudentem.

Atque sic putas, *mi Poirete*, te egregiè tuis defunctum esse partibus, & nihil amplius restare, nisi ut triumphum agas. Ego sanè plures ejusmodè tibi apprecor victorias, sed vereor ne in te conveniat, quod veterum aliquis dixit, *Amici, si sic iterum vicerimus, perimus*. Quæ contra me in medium afferre voluisti, retudi hac vice, in quibus diluendis nec unguis mordere, nec pluteum cædere necesse fuit, verum mihi otium aliquot dierum, ut ut variè interruptum, nacto, & tua animo sedato & composito excutienti, omnia ad numeros venerunt. Cætera, quæ non attigisti, per te stant inconcussa.

Invenies quidem in hac responsione meâ acriores quosdam morsus, sed irritatæ necessitatis & provocatæ veritatis, quæ dici potest sine bile, quanquam pro re natâ non sine sale & aculeo. Si quid hîc forte accidit, unde tua periclitari possit existimatio, à me non est; Ipse illud intristi tibi, ipse tuam fortunam architectatus es. Plures decepit improba illa, *Siren*, quæ cum aliquem evertere constituit, primò omnium sui oblivisci facit. Nam qui nescit mensuram virium suarum, præceps ruit, quò vanæ mentis impellit impetus, & clarus meditatur fieri, priusquam consecutus est illas opes, quibus vera gloria paratur & nomen. Unde fieri solet, ut qui intra se, procul dedecore, latere poterat, publicè omnibus sese deridendum propinet. Quod si mihi res fuisset cum cordato aliquo Theologo, vel saltem cum homine ab omni modestiâ non prorsus alieno, pari sanè studio illud stadium cum ipso decurrissem; nunc ubi res fuit cum Matæologo & qui deliriis anilibus Bourignonæ addictus est, præterea cum homine incivili & ruris pleno, cum hominæ perfrictæ & ferreæ frontis, qui aut victoriâ potiri vellet aut emori, nil sanè profecissem languidâ manu, sed durâ bipenni & cuneo opus fuit, ad ferrum & sectionem deveniendum fuit, ubi aliter sanitas constare non potuit. Scripsisti, *mi Poirete*, quæ voluisti, quid mirum, si hic legas, quæ nequaquam voles? Beneficiis si certâsles, audisles

benè; jam refers, quod attulisti, dum ego convitiatorum tuorum amarissimam labem verborum veracium lumine dilui. Ita me interim in totâ hâc scriptione temperavi atque tractavi, ut nil quævisse videri possim præter jocum & lusum, nam tua ita comparata sunt, ut bilem mihi movere non possint. Cogita interim, *mi Poirete*, si in stomachabundum aliquem incidisses, & cui cor citius turgescit trisibus iris, quantæ intemperæ detenuissent in tuum caput! Annon vel Pentheiac Lycurgi fabulis dedisses fidem? Quod si tamen liberius aliquantò delicias feci, quàm fortè ætatem meam & ordinem deceat, cogita me de te hæc didicisse omnia & tuos tibi ludos reddere: *Humanitatis tuæ est, in quo veniam tibi tribuis, indulgere & cæteris*, quod Augustini monitum est. *Ridendo dicere verum quid vetat?* præsertim de rebus personisve ridiculis?

Num verò mihi quoque tu pro hâc epistolâ gratias sis acturus, parum refert; modò hanc à te exorem veniam, ne ægrè feras, quod cum libellus tuus serò ad nos venerit, festinam tuam in convitiando liberalitatem tardior mea gratia exceperit. Norunt aliàs, qui me propius norunt, me nomina literaria promptè expungere solere & debitorem esse minimè morosum.

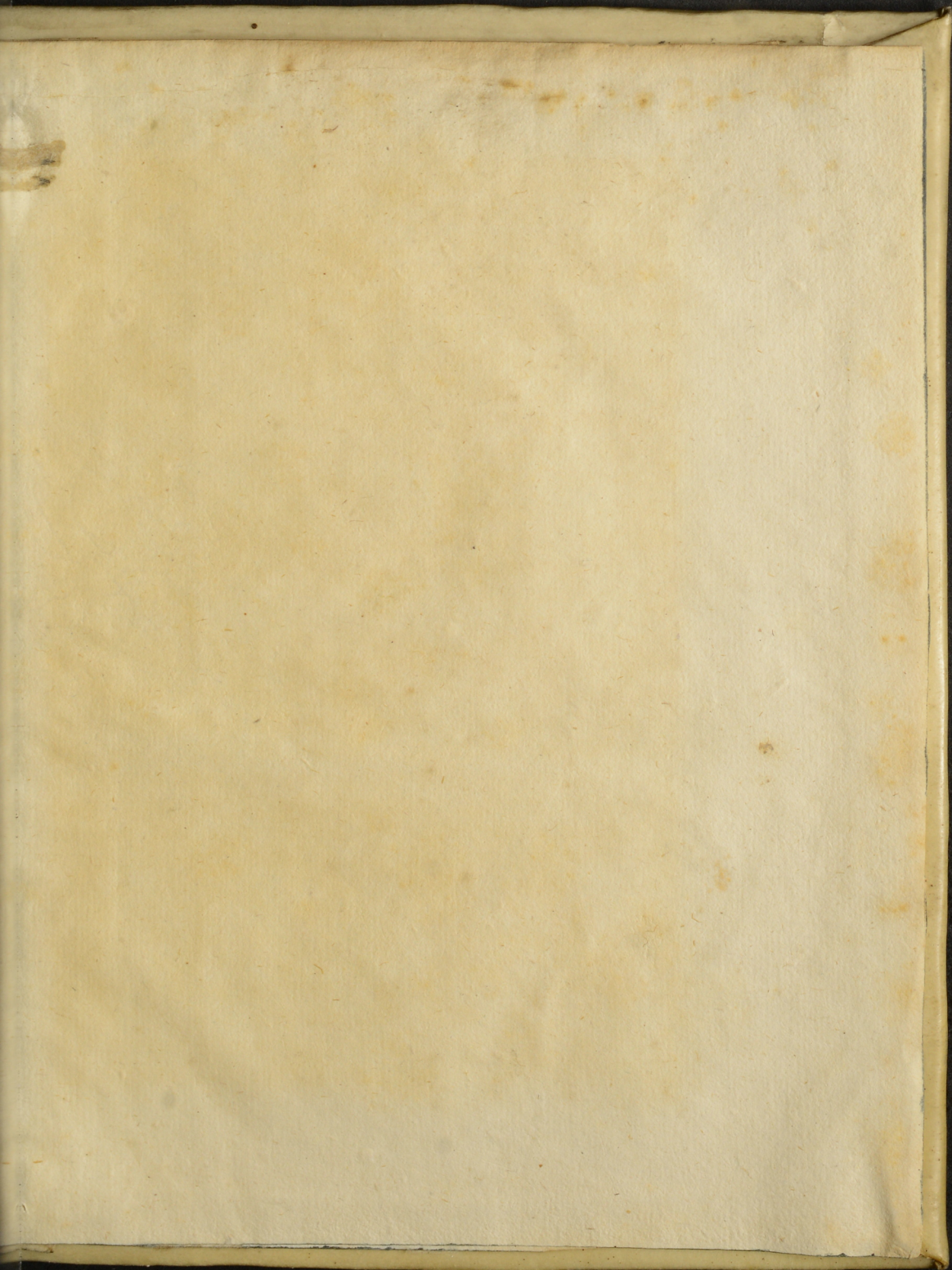
Scito interim, te nullam posthac literam abs me visurum. Nam & mihi scriptio talis molesta & tibi lectio parum jucunda futura esset. Tu ipse antagonistis tuis omnibus otia facis p. 116. *Puderes me sanè in posterum sciam contentioni cum audaci & impudenti ejusmodi interpretum genere disuis recipere, quæ propter quidquid sunt dein cept excepturi, eos oris sui profluvio, meum autem Libellum propria veritatum illud contentarum firmitati proborumque omnium conscientia permittere decrevi* (Modò ut possis, Dave!) Quod si verò tui oblitus me denuò tuis convitiis volueris infestari, scito me tamen surdum ad omnia fore, & quo plura & atrociora in me congesseris, crede te eò anferinos strepitus, & adversus muliebria illa arma conmaleculo frontem, fretus tritâ regulâ: *Injuriam injustè irrogata, ejus sit infamia, qui fecit*. Meæ nocere famæ non poteris, neque, qui Plautinus jocus est, poterunt mihi minaciis tuis hisce oculi fodiri. Neque verò mihi tam ignobiles ab aliis studiis & occupationibus vacant horæ, quas tuis *Φλυαγίας* legendis & excutiendis impendam, & ut cum Phædro familiari tibi autore, loquar (l. 3. Prol.) *tanti non est ingenium tuum Momentum ut hora pereat officii mei*.

Quod si tamen reponere tibi aliquid visum fuerit, noli vel putare, tua esse talia, quæ refutationem non admittant; vel quasi te prorlus negligere velim. Non deerit alius, & fortè exorians aliquis nostris ex ossibus ultor, scabris tuis libellis justo sale defricandis haud impar, ut si quam forte maledicendo voluptatem iterum ceperis, eam malè audiendo amittas.

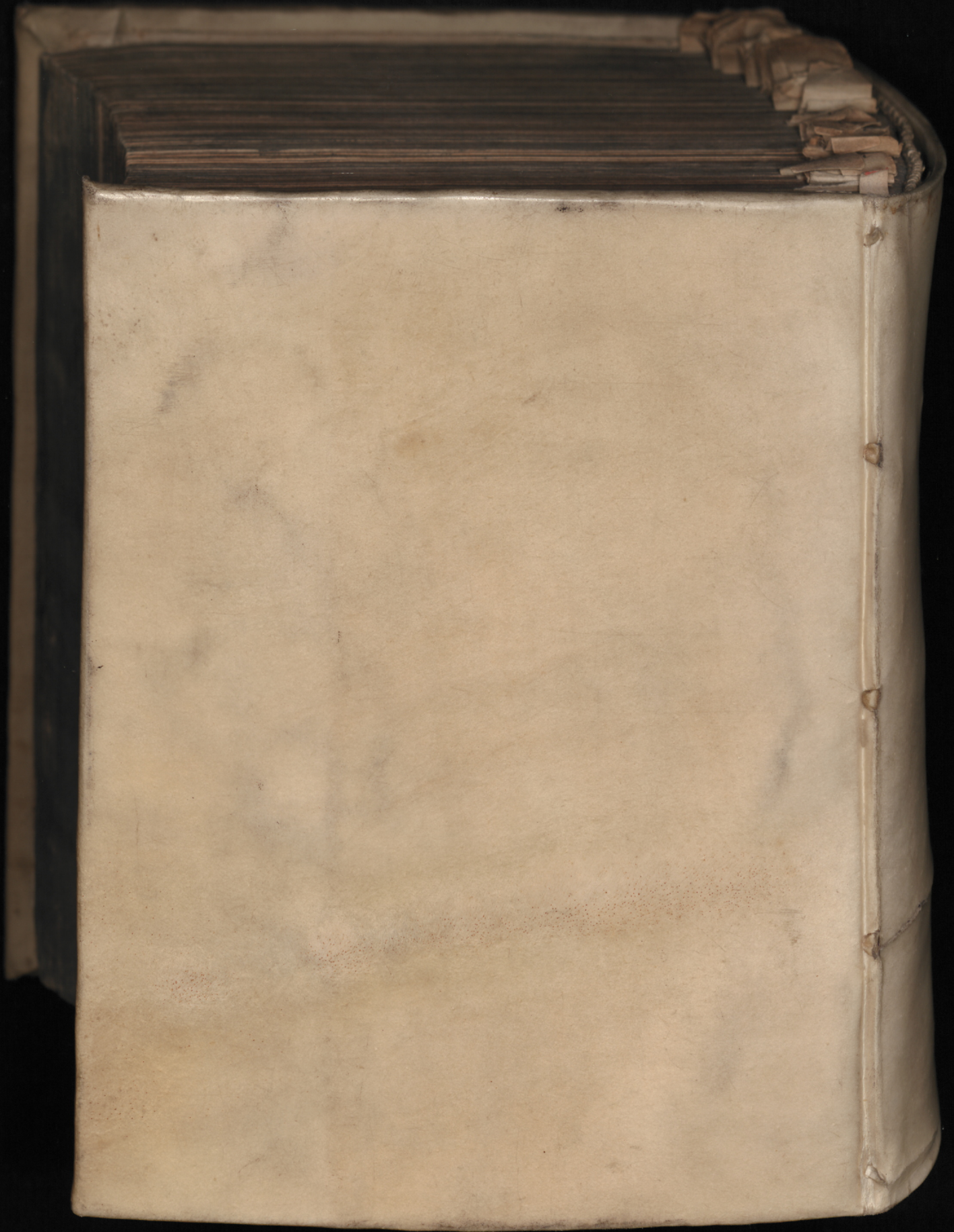
Cave verò, ne pro rationibus & probationibus lectori tuo denuò mera des verba, quod in coronide istâ tuâ fecisti. *Si non potes, quod tam justè à te flagito, ostendere, crede veritati, conticece, obdormisce, à furore evigila ad sanitatem*, ut sua mihi verba commodet Augustinus l. de Unit. Eccl. c. 16. cuius aliud quoque monitum (Epist. 15.) rogo, *mi Poirete*, ut quàm altissimè in animum tuum demittas: *Si non possum dicere, quid mihi emendandum videatur in scriptis tuis, nec tu in meis, nisi cum suspitione invidia aut lesione amoris, quiescamus ab his & nostra vite salutis parcamus*.

Quod superest, muta animum, & ipse observa, quod aliis præscripsisti p. 311. *Evolve de pectore tuo spinas & tribulos, ut te Dominicum semen ferili fruge locupletes; ut divina & spiritalis seges in copiam fecunda messis exuberet. Venena fellis evome, discordiarum virus exclude. Pargetur mens, quam serpentinus livor infecerat, &c.* Demitte quæso cristas, & tecum habitare discere, certoque crede, te non esse virum, qui tibi credens. Si te intra sobriæ Philosophiæ cancellos contineres, posses aliquam nominis celebritatem consequi & tueri, quam verò vana jactatione Theologia alicujus ecclesiæ (in quam incautus pessima quæque congestisti) & maledicentiâ tua dedecorasti & decoxisti. Quod si id à te impetrare mihi non licet, neque sperare fas est, quod maxime opto, tu in secessu tuo speculationibus tuis sterilibus per me, quantum lubet, indulge. Ego nunc ad alia vocor: neque tamen desinam interim precari, ut tibi sit mens sana in corpore sano! Scripsi Lubeæ, non in otioso secessu, sed inter concatenatos labores & varias interpellationes. A. O. R.

die 10c xciy. iplis Kalendis Maij.

9. Apr. 1804

vet intellectum ad exercitium actus, nam contemplamur & dif-
 nes intellectus) quando volumus. Adeoq; voluntas suam quoq;
 ectum, ut, quando intellectus objectum quoddam intellexit, vo-
 e recolat intellectionem & objectum suum denuò & accuratiùs
 nterim primò movet voluntatem quoad actus specificationem.
 usticani in secessu illo tuo, ubi tu otiosus desides & tecum mu-
 nòrunt. Quicquid verò sit de illà tuà distinctiunculà, quã te e-
 amen neqvis, voluntatem præcedi saltem à quacunq; anteceda-
 is, unde vereor ne iidem pueri tui videant, *α Φιλόσοφοι* esse, imò
sanima facultates p.9. *facultatem volendi* præponis. Cave tibi,
pueri isti nasum rhinocerotis habent. Nolo interim nunc exspa-
 stam, quã, qualis & quanta prærequiratur notitia fruitionis DEI
 uc ducentium ad desiderium efficax & seriam voluntatem finè
 illuc ducentia exequendi? ubi tamen minimè sufficere puto mo-
 , quibus interdum solidiora hauriri possent ex Enchiridio Epicte-
 el Mimis Publilianis &c. In pueris enim non requirimus quidem
 tam perfectione graduum; verum ætati & intellectui ipsorum
 n explicitam & suã integritate partium sive articulorum fidei
 n gaudentem.

mi Poirete, te egregiè tuis defunctum esse partibus, & nihil ampli-
 um agas. Ego sanè plures ejusmodè tibi apprecor victorias,
 niat, quod veterum aliquis dixit, *Amici, si sic iterum vicerimus*,
 me in medium afferre voluisti, retudi hac vice, in quibus dilu-
 e, nec pluteum cædere necesse fuit, verum mihi otium aliquot
 ruptum, nacto, & tua animo sedato & composito excutienti,
 unt. Cœtera, quã non attigisti, per te stant inconcussa.
 hãc responsione meã acriores quosdam morsus, sed irritatæ ne-
 ritatis, quã dici potest sine bile, quanquam pro re natã non sine
 ic forte accidit, unde tua periclitari possit existimatio, à me non
 ipse tuam fortunam architectatus es. Plures decepit impro-
 aliqvem evertere constituit, primò omnium sui oblivisci facit.
 m virium suarum, præceps ruit, quò vanæ mentis impellit im-
 fieri, priusquam consecutus est illas opes, quibus vera gloria
 te fieri solet, ut qui intra se, procul dedecore, latere poterat,
 endum propinet. Quod si mihi res fuisset cum cordato ali-
 cum homine ab omni modestiã non prorsus alieno, pari sanè
 plo decurrissimè; nunc ubi res fuit cum Matæologo & qui deli-
 addictus est, præterea cum homine incivili & ruris pleno, cum
 æ frontis, qui aut victoriã potiri velit aut emori, nil sanè pro-
 sed durã bipenni & cuneo opus fuit, ad ferrum & sectionem de-
 iter sanitas constare non potuit. Scripsisti, *mi Poirete*, quã
 legas, quã nequaquam voles? Beneficiis si certãsses, audisses
 benè

C 2

